

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет агротехнологій та природокористування
Кафедра біотехнології та хімії

РОБОЧА ПРОГРАМА (СИЛАБУС) ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
OK29 ЗАГАЛЬНА ТА МОЛЕКУЛЯРНА БІОТЕХНОЛОГІЯ
спеціальний
(денна форма навчання)

Реалізується в межах освітньої програми **Біотехнології та біоінженерія**
за спеціальністю **162 Біотехнології та біоінженерія**
на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

Розробники: Іншина Наталія Миколаївна к.б.н., доцент

 Пономарьова Людмила Миколаївна, к.х.н., доцент

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри біотехнології та хімії	протокол від 4 червня 2024 р. №17	
	Завідувач кафедри	 Владислав КОВАЛЕНКО (підпис)

Погоджено:

Гарант освітньої програми Наталія КРАВЧЕНКО
(підпис)

Декан факультету, де реалізується освітня програма Ольга БАКУМЕНКО
(підпис)

Рецензія на робочу програму(додається) надана: Наталія КРАВЧЕНКО
(підпис)

 Анатолій ПОДГАСЦЬКИЙ
(підпис)

Методист відділу якості освіти,

ліцензування та акредитації Надія БАРАНІК
(підпис)

Зареєстровано в електронній базі: 6.07.2024 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

ЗАГАЛЬНА ТА МОЛЕКУЛЯРНА БІОТЕХНОЛОГІЯ

1.	Назва ОК	ЗАГАЛЬНА ТА МОЛЕКУЛЯРНА БІОТЕХНОЛОГІЯ				
2.	Факультет/кафедра	Факультет агротехнологій та природокористування, Кафедра біотехнології та хімії				
3.	Статус ОК	Спеціальний (фаховий)				
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для	ОП «Біотехнології та біоінженерія», 162 Біотехнології та біоінженерія				
5.	ОК може бути запропонована для (Заповнюється для вибіркового ОК)	-				
6.	Рівень РНК	6				
7.	Семестр та тривалість вивчення	5, 6 семестр, 28 тижнів				
8.	Кількість кредитів ЄКТС	8 кредитів ЄКТС(денна) 8 кредитів ЄКТС(заоч.)				
9.	Загальний обсяг робіт та їх розподіл	Контактна робота (заняття)		Самостійна робота	Всього	Залік, іспит
		Лекційні	Практичні			
		56	56	128	240	
10.	Мова навчання	Українська				
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Іншина Н.М., к.б.н., доцент Пономарьова Л.М., к.х.н., доцент				
11.1	Контактна інформація	Іншина Н.М., доцент кафедри біотехнології та хімії, аудиторія кафедри 14з e-mail: inshyna.n@gmail.com Пономарьова Л.М., доцент кафедри біотехнології та хімії, аудиторія кафедри 14з ponomarova.ln@gmail.com				

		Консультації: вівторок 14 ⁰⁰ – 15 ⁰ , онлайн через Zoom, Viber - щосереди з 16. ⁰⁰ до 17. ⁰⁰
12	Загальний опис освітнього компонента	<p>У основу дисципліни покладено завдання та принципи щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення (Лист МОН України від 09.07.2018.№1/9-434) та підходи, що передбачають поєднання теоретичного навчання, практичного вдосконалення і тренінгу.</p> <p>Студенти вивчають сучасні уявлення про результати і перспективи використання біотехнологічних процесів у різних галузях діяльності людини: сільському господарстві, промислового синтезу біологічно активних сполук, харчовій та фармацевтичній галузі, медицині, екології, енергетиці. Опанування курсу забезпечує формування знань про сучасні методи генної і клітинної інженерії, що використовуються для створення високоефективних біотехнологічних продуцентів.</p> <p>Завданням курсу є формування практичних навичок роботи з різними біотехнологічними об'єктами в умовах лабораторії та під час навчальних практик на підприємствах та в науково-дослідних установах.</p>
13.	Мета освітнього компонента	Метою навчальної дисципліни є формування уявлень і засвоєння студентами знань про сучасні методи створення біотехнологічних об'єктів-продуцентів та їх застосування у промисловому виробництві амінокислот, білків, ферментів, біологічно-активних речовин, фармацевтичних сполук, одержанні альтернативних джерел енергії, утилізації та біоконверсії побутових і промислових відходів та ін.
14	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	<p>Основою для вивчення загальної та молекулярної біотехнології є базові знання з наступних дисциплін: біохімії, цитології рослин, біології клітини і тканин, загальної мікробіології, біологічні властивості живих організмів, які використовуються в біотехнології.</p> <p>Освітній компонент є основою для вивчення таких дисциплін: промислова біотехнологія, нанобіотехнологія, медична біотехнологія, біоінженерія.</p>
15.	Політика академічної доброчесності	<p>Завдання, які ставлять перед студентами повинні виконуватись ними самостійно.</p> <p>При виконанні письмових завдань студенти повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності Сумського НАУ, а також положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Сумському НАУ. При виявленні факту списування робота студента анулюється.</p>

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК												Як оцінюється ДРН
	2	7	8	9	10	11	19	20	23	24	25	26	
ДРН1. Знати молекулярні основи методів створення генетично модифікованих організмів та їх застосування у різних галузях біотехнології			X			X							Опитування, робота в групах, обговорення доповідей і презентацій.
ДРН 2. <i>Вміти</i> визначати оптимальні умови та компоненти середовища для різних біопродуцентів при організації біотехнологічного виробництва.	X	X		X	X								Тест множинного вибору та індивідуальне завдання. Обговорення обраних шляхів розв'язання проблеми, самооцінювання та взаємооцінювання.
ДРН 3. <i>Знати</i> біотехнологічні процеси та критерії оцінювання їх ефективності при виробництві первинних і вторинних клітинних метаболітів.					X		X	X					Опитування, дискусія. Обговорення обраних шляхів розв'язання проблеми, самооцінювання та взаємооцінювання. Тест множинного вибору.
ДРН 4. <i>Вміти</i> аналізувати найважливіші реалізовані розробки молекулярної біотехнології у рослинництві, тваринництві, медицині та охороні довкілля.										X	X	X	Опитування, дискусія, підготовка доповіді з презентацією, тестовий контроль. Тест множинного вибору.
ДРН 5. <i>Вміти</i> пояснювати перспективи і потенційні ризики використання трансгенних організмів з позицій біобезпеки.						X			X				Опитування, дискусія, робота в групах, підготовка доповіді з презентацією.

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу			Рекомендована література
	Аудиторна робота		Сам. робота	
	Лек	Пр. з.	Ден. ф.	
Модуль 1. Генетична інженерія				
Тема 1. Основні галузі сучасної біотехнології. <i>Предмет і завдання дисципліни «Загальна та молекулярна біотехнологія». Становлення та розвиток біотехнології. Загальна характеристика основних галузей сучасної біотехнології. Сучасні досягнення біотехнології</i>	2	2	4	1-8, електронні ресурси
Тема 2. Об'єкти і методи біотехнології. <i>Субклітинні структури як об'єкти біотехнології. Загальна характеристика мікроорганізмів, що є основними продуцентами у біотехнологічній промисловості. Культури клітин як об'єкти біотехнології. Використання багатоклітинних організмів у біотехнології. Методи генної і клітинної інженерії як основа сучасної біотехнології.</i>	2	2	6	1, 3, 5, 8 електронні ресурси
Тема 3. Технологія рекомбінантної ДНК. <i>Генетична рекомбінація та методи створення рекомбінантних молекул. Основні ферменти генетичної інженерії. Основні етапи створення трансгенних організмів. Синтез κДНК. Хімічний синтез генів. Клонування генів. Клонотеки генів.</i>	2	2	6	4, 7-8, електронні ресурси
Тема 4. Методи генетичної трансформації клітин. Вектори. <i>Фізичні, хімічні та біологічні методи генетичної трансформації клітин. Вектори: плазмідні, на основі фага λ, косміди, фазміди, штучні хромосоми. Трансфекція.</i>	2	2	6	3, 4, 6-8, електронні ресурси
Тема 5 Системи експресії рекомбінантних генів. <i>Експресія рекомбінантних генів у бактеріальних клітинах. Гетерологічні системи експресії в клітинах дріжджів, грибів, комах, ссавців, рослин. Переваги та недоліки різних систем. Трансгенні рослини як біореактори для синтезу рекомбінантних білків.</i>	2	2	6	6-8, 11, електронні ресурси
Тема 6. Генетична інженерія мікробіологічних систем. <i>Технології одержання рекомбінантних білків людини з використанням генетично модифікованих мікроорганізмів. Промисловий синтез біологічно активних речовин (вітамінів,</i>	2	2	6	4, 7-8, електронні ресурси

<i>ферментів, амінокислот) за допомогою трансгенних мікроорганізмів.</i>				
Тема 7. Трансгенні мікроорганізми як засоби підвищення продуктивності рослин. <i>Агрономічно корисна мікрофлора (PGPB) як основа для створення біопрепаратів: біодлюрив, біопестицидів, фітостимуляторів, ризоремедіаторів. Бактеріальні добрива на основі бульбочкових бактерій. Мікробіологічний синтез речовин, що підвищують продуктивність рослин: сидерофорів; речовин, що пригнічують ріст фітопатогенів; фітогормонів. Інсектициди на основі бактерій, вірусів, грибів..</i>	2	2	8	1, 3, 5-6, 8, електронні ресурси
Тема 8. Генетична інженерія рослин. <i>Методи генетичної трансформації рослин. Генетична модифікація ДНК хлоропластів. Методи одержання трансгенних рослин з покращеними властивостями: стійкістю до абіотичних та біотичних факторів, підвищеною продуктивністю та врожайністю, поліпшеними харчовими якостями</i>	2	2	8	4, 7, 9-11, електронні ресурси
Тема 9. Генетична інженерія тварин. <i>Сучасні напрямки розвитку генетичної інженерії тварин. Методи одержання трансгенних тварин. Химерні тварини як об'єкт теоретичних досліджень. Біофармінг.. Трансгенні тварини як біореактори для синтезу рекомбінантних білків людини.</i>	2	2	8	2, 4, 6, 8, електронні ресурси
Модуль 2. Клітинна інженерія				
Тема 10. Культивування клітин. <i>Типи клітинних культур. Поняття про клітинні лінії. Оптимальні умови для вирощування клітин в культурі. Хімічний склад поживних середовищ. Стимулювання поділу клітин в культурі. Напрями застосування клітинних культур рослин, тварин і людини.</i>	2	2	4	2, 5, 8, 10, електронні ресурси
Тема 11. Методи клітинної інженерії рослин. <i>Основні напрями клітинної інженерії рослин. Метод ізольованих клітин і тканин. Суспензійні культури. Цитогенетична варіабельність. Клітинна селекція. Одержання біологічно активних речовин рослинного походження.</i>	2	2	4	1, 3, 6, 8, 10, електронні ресурси
Тема 12. Мікроклональне розмноження рослин. <i>Поняття про тотипотентність. Характеристика основних етапів мікроклонального розмноження рослин. Методи одержання калусних тканин. Отримання безвірусного садивного матеріалу методом культури меристем. Фактори, що впливають на ефективність мікроклонального розмноження рослин.</i>	2	2	6	2, 6, 8, 10, електронні ресурси

Тема 13. Парасексуальна гібридизація <i>Методи одержання протопластів. Культура ізольованих протопластів. Цибриди. Способи одержання гаплоїдів. Культури гаплоїдних клітин. Створення штучних асоціацій культури клітин вищих рослин з мікроорганізмами.</i>	2	2	4	6, 8, 10, електронні ресурси
Тема 14. Клітинна інженерія тварин <i>Культури тваринних клітин, їх застосування в біотехнології. Методи гібридизація соматичних клітин. Технологія одержання моноклональних антитіл. Клонування тварин.</i>	2	2	4	1, 3, 5, 8, електронні ресурси
Тема 15. Стовбурові клітини <i>Властивості стовбурових клітин. Тотипотентні, плюрипотентні і мультипотентні стовбурові клітини. Загальна характеристика і способи одержання основних типів стовбурових клітин: ембріональних, тканиноспецифічних, індукованих плюрипотентних. Застосування стовбурових клітин в медицині.</i>	2	2	2	6-8, електронні ресурси
Модуль 3. Білкова інженерія, медична біотехнологія				
Тема 16. Методи білкової інженерії <i>Сучасні досягнення білкової інженерії. Мутації та мутагенез, їх застосування у білковій інженерії. Індукований мутагенез як метод одержання гібридних білків. Раціональний дизайн і направлена еволюція білкових молекул. Особливості каталітичної дії та способи одержання іммобілізованих ферментів. Галузі застосування іммобілізованих ферментів.</i>	2	2	4	7-8, електронні ресурси
Тема 17. Молекулярний імпринтинг <i>Способи одержання та галузі застосування молекулярно-імпринтингових полімерів. Поняття про абзими. Особливості каталітичної дії абзимів. Галузі застосування абзимів.</i>	2	2	2	6-8, електронні ресурси
Тема 18. Біотехнологія і наномедицина. <i>Застосування досягнень біотехнології в медичній галузі. Розробка систем адресної доставки ліків до пошкоджених клітин. Лабораторії на чипі. ДНК-конструкти. Штучні клітини: клоцити, респіроцити, мікрофагоцити. Розвиток медичних нанобіотехнологій в Україні.</i>	2	2	4	2,5, 8, електронні ресурси
Тема 19. Технології одержання рекомбінантних вакцин. <i>Поняття про імунітет, первинну і вторинну імунну відповідь, антитіла та антигени, вакцини, сироватки. Генно-інженерні технології одержання вакцин нового покоління. Рекомбінантні вакцини. Генні вакцини. Фітоселекційні вакцини.</i>	2	2	4	5-8, 11, електронні ресурси
Тема 20. Молекулярна діагностика <i>Генна діагностика спадкових хвороб людини. Методи розробка діагностичних систем.</i>	2	2	4	4, 7-8, 11, електронні

<i>Поняття про ДНК-зонди. Апельспецифічні системи детекції мутацій. ДНК-мікročипи та генетичне тестування. Поліморфізм ДНК. Метод геномної дактилоскопії (ДНК фінгерпринтинг). Методи виявлення ДНК мікроорганізмів. Методи аналізу ГМО.</i>				ресурси
Тема 21. Генна терапія <i>Генна терапія окремих клітин і тканин організму людини. Способи генної терапії: in vivo та ex vivo. Генна модифікація на основі системи CRISPR/Cas9. Генотерапевтичні препарати. Фактори, що обмежують застосування генної терапії.</i>	2	2	4	4, 7-8, електронні ресурси
Тема 22. Трансгенні технології та біобезпека <i>Переваги і недоліки трансгенних технологій. Потенційні ризики трансгенних організмів: екологічні; агротехнічні, соціально-економічні, медичні. Міжнародні правові акти щодо генетичної безпеки: Картахенський протокол про біобезпеку. Закон України про державну систему біобезпеки.</i>	2	2	2	1, 5, 8, 11, електронні ресурси
Модуль 4. Промислова та екологічна біотехнологія				
Тема 23. Основні етапи біотехнологічного виробництва. <i>Типи промислових біопроеесів. Стадії біотехнологічного виробництва: підготовка сировини та біооб'єктів, ферментація, виділення та очищення продуктів, одержання товарних форм препаратів. Вплив умов культивування на фізіологічну активність продуцентів. Типи ферментаційних процесів.</i>	2	2	6	3, 8, електронні ресурси
Тема 24. Критерії оцінювання ефективності біотехнологічних процесів <i>Особливості біотехнологічних процесів у різних типах виробництв. Основні критерії оцінювання ефективності біотехнологічних процесів: питома швидкість росту продуцента, швидкість синтезу продукту, синтезувальна здатність біологічних агентів, продуктивність, вихід цільового продукту, економічний коефіцієнт.</i>	2	2	4	3, 6, 8, електронні ресурси
Тема 25. Промисловий синтез біотехнологічних продуктів <i>Промисловий синтез білків за участю рекомбінантних мікроорганізмів. Біотехнологічне виробництво первинних і вторинних клітинних метаболітів: ферментів, амінокислот, спиртів, органічних кислот, антибіотиків, вітамінів, гормонів та ін.</i>	2	2	6	1-2, 8-9, електронні ресурси
Тема 26. Біотехнологія очищення води <i>Застосування досягнень біотехнології в галузі охорони довкілля. Показники забруднення стічних вод. Метод очищення води – «Біоконвеєр». Роль аквакультури в очищенні стічних вод.</i>	2	2	2	2, 8, 12, електронні ресурси

Тема 27 Біодеградація і конверсія промислових і побутових відходів. <i>Біодеградація ксенобіотиків. Фіторемедіація. Мікробіологічна утилізація полімерних побутових відходів. Утилізація рослинної біомаси.</i>	2	2	2	2, 8, 12, електронні ресурси
Тема 28 Біоенергетика <i>Технологія одержання біогазу шляхом біоконверсії органічних відходів. Технологія одержання біопалива з рослинної сировини. Розробка технологій виробництва екологічно чистої енергії за рахунок утворення фотоводню.</i>	2	2	2	2, 8, 12, електронні ресурси
Всього	56	56	128	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	К-сть годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	К-сть годин
ДРН1. <i>Знати</i> молекулярні основи методів генетичної і клітинної інженерії та їх застосування у галузі практичної біотехнології.	Мультимедійна лекція. Обговорення зі студентами ключових питань заняття. Дискусія.	22	Складання схеми відповідей на запитання з попередньої теми. Дискусія.	22
ДРН2. <i>Знати</i> основні схеми виробництв біотехнологічних продуктів різного призначення та критерії оцінювання ефективності біотехнологічних процесів.	Мультимедійна лекція. Модерування дискусії за результатами доповідей. Проведення опитування.	20	Складання схеми відповідей на запитання з попередньої теми. Підготовка доповідей та мультимедійних презентацій.	24
ДРН3. <i>Вміти</i> планувати та організовувати експериментальні дослідження з використанням методів генетичної та клітинної інженерії.	Проведення опитування. Консультації. Перевірка мультимедійних презентацій.	16	Складання схеми відповідей на запитання з попередньої теми. Підготовка доповідей та мультимедійних презентацій.	20
ДРН4. <i>Використовувати</i> сучасне лабораторне обладнання для проведення біотехнологічних досліджень	Проведення опитування. Лабораторні роботи. Консультації.	16	Захист лабораторних робіт. Складання схеми відповідей на запитання з теми заняття.	14
ДРН5. <i>Вміти</i> визначати та обирати оптимальні умови для культивування клітин, що здійснюють синтез біотехнологічних продуктів.	Мультимедійна лекція. Модерування дискусії за результатами доповідей. Проведення опитування.	16	Складання схеми відповідей на запитання з попередньої теми. Дискусія	18
ДРН 6. <i>Формулювати</i> завдання щодо використання методів генетичної та клітинної інженерії для розв'язання практичних завдань біотехнології.	Організація в процесі лекцій обговорення. Консультації	12	Складання схеми відповідей на запитання з попередньої теми. Дискусія.	16
ДРН 7. <i>Вміти</i> аналізувати можливості і обмеження	Мультимедійна лекція. Обговорення зі студентами ключових	10	Складання схеми відповідей на запитання з попередньої теми. Виступ за темами	14

використання методів генетичної та клітинної інженерії у рослинництві, тваринництві та галузі охорони здоров'я людини.	питань заняття.		самостійної роботи.	
Всього		112		128

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (не передбачено)

5.2. СУМАТИВНЕ ОЦІНЮВАННЯ

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання з дисципліни передбачено (5 семестр)

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Практичне завдання з теми 4	7 балів	4-й тиждень
2.	Практичне завдання з теми 8	8 балів	8-й тиждень
3	Проміжне комп'ютерне тестування. Модуль 1	35 балів	9-й тиждень
4.	Практичне завдання з теми 11	7 балів	11-й тиждень
5.	Практичне завдання з теми 14	8 балів	14-й тиждень
6.	Проміжне комп'ютерне тестування. Модуль 2	35 балів	15-й тиждень
	Всього	100 балів	

Для оцінювання очікуваних результатів навчання з дисципліни передбачено (6 семестр)

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Практичне завдання з теми 19	5 балів	19-й тиждень
2.	Практичне завдання з теми 21	5 балів	21-й тиждень
3	Проміжне комп'ютерне тестування. Модуль 3	25 балів	22-й тиждень
4.	Практичне завдання з теми 25	5 балів	25-й тиждень
5.	Практичне завдання з теми 27	5 балів	27-й тиждень
6.	Проміжне комп'ютерне тестування. Модуль 4	25 балів	28-й тиждень
7.	Іспит	30 балів	відповідно до графіка навчального процесу
	Всього	100 балів	

5.2.2. Критерії оцінювання (5 семестр)

Практичне завдання до теми 4. Дискусія.	<i>0 балів</i>	<i>1-3 бали</i>	<i>4-5 балів</i>	<i>6-7 балів</i>
	Студент не брав участі у дискусії	Студент брав пасивну участь у дискусії	Студент брав участь у дискусії у формі окремих реплік та зауважень	Студент брав активну участь у дискусії, самостійно формулював та висловлював думки щодо теми
Практичне завдання до теми 8. Дискусія.	<i>0 балів</i>	<i>1-3 бали</i>	<i>4-6 балів</i>	<i>7-8 балів</i>
	Студент не брав участі у дискусії	Студент брав пасивну участь у дискусії	Студент брав участь у дискусії у формі окремих реплік та зауважень	Студент брав активну участь у дискусії, самостійно формулював та висловлював думки щодо теми
Проміжне комп'ютерне тестування Модуль 1 - тест множинного вибору	<i>0-20 балів</i>	<i>21-25 балів</i>	<i>26-31 балів</i>	<i>32-35 балів</i>
	<60% правильних відповідей	60-74 % правильних відповідей	75-89 % правильних відповідей	90-100 % правильних відповідей
Практичне завдання до теми 11. Дискусія.	<i>0 балів</i>	<i>1-3 бали</i>	<i>4-5 балів</i>	<i>6-7 балів</i>
	Студент не брав участі у дискусії	Студент брав пасивну участь у дискусії	Студент брав участь у дискусії у формі окремих реплік та зауважень	Студент брав активну участь у дискусії, самостійно формулював та висловлював думки щодо теми
Практичне завдання до теми 14 Дискусія	<i>0 балів</i>	<i>1-3 бали</i>	<i>4-6 балів</i>	<i>7-8 балів</i>
	Студент не брав участі у дискусії	Студент брав пасивну участь у дискусії	Студент брав участь у дискусії у формі окремих реплік та зауважень	Студент брав активну участь у дискусії, самостійно формулював та висловлював думки щодо теми
Проміжне комп'ютерне тестування Модуль 2 - тест множинного вибору	<i>0-20 балів</i>	<i>21-25 балів</i>	<i>26-31 балів</i>	<i>32-35 балів</i>
	<60% правильних відповідей	60-74 % правильних відповідей	75-89 % правильних відповідей	90-100 % правильних відповідей

Критерії оцінювання (6 семестр)

Практичне завдання до теми 19. <i>Дискусія.</i>	<i>0 балів</i>	<i>1- 2 бали</i>	<i>3-4 бали</i>	<i>5 балів</i>
	Студент не брав участі у дискусії	Студент брав пасивну участь у дискусії	Студент брав участь у дискусії у формі окремих реплік та зауважень	Студент брав активну участь у дискусії, самостійно формулював та висловлював думки щодо теми
Практичне завдання до теми 21. <i>Дискусія.</i>	<i>0 балів</i>	<i>1-2 бали</i>	<i>3-4 бали</i>	<i>5 балів</i>
	Студент не брав участі у дискусії	Студент брав пасивну участь у дискусії	Студент брав участь у дискусії у формі окремих реплік та зауважень	Студент брав активну участь у дискусії, самостійно формулював та висловлював думки щодо теми
Проміжне комп'ютерне тестування Модуль 3 - тест <i>множинного вибору</i>	<i>0-14 балів</i>	<i>15-18 балів</i>	<i>19-22 бали</i>	<i>23-25 балів</i>
	<60% правильних відповідей	60-74 % правильних відповідей	75-89 % правильних відповідей	90-100 % правильних відповідей
Практичне завдання до теми 25 <i>Дискусія</i>	<i>0 балів</i>	<i>1- 2 бали</i>	<i>3-4 бали</i>	<i>5 балів</i>
	Студент не брав участі у дискусії	Студент брав пасивну участь у дискусії	Студент брав участь у дискусії у формі окремих реплік та зауважень	Студент брав активну участь у дискусії, самостійно формулював та висловлював думки щодо теми
Практичне завдання до теми 27. <i>Дискусія.</i>	<i>0 балів</i>	<i>1- 2 бали</i>	<i>3-4 бали</i>	<i>5 балів</i>
	Студент не брав участі у дискусії	Студент брав пасивну участь у дискусії	Студент брав участь у дискусії у формі окремих реплік та зауважень	Студент брав активну участь у дискусії, самостійно формулював та висловлював думки щодо теми
Проміжне комп'ютерне тестування Модуль 4 - тест <i>множинного вибору</i>	<i>0-14 балів</i>	<i>15-18 балів</i>	<i>19-22 бали</i>	<i>23-25 балів</i>
	<60% правильних відповідей	60-74 % правильних відповідей	75-89 % правильних відповідей	90-100 % правильних відповідей
Іспит	<i>0-17 балів</i>	<i>18-22 бали</i>	<i>23-26 балів</i>	<i>27-30 балів</i>
	<60% правильних відповідей	60-74 % правильних відповідей	75-89 % правильних відповідей	90-100 % правильних відповідей

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено (5 семестр)

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Усний зворотний зв'язок від викладача під час занять після усного опитування студентів щодо засвоєння лекційного матеріалу	протягом семестру
2	Усний зворотний зв'язок від викладача та студентів після виступів з доповідями	4-, 8-, 11-, 14-, 19-, 21-, 25-, 27-й тиждень
3	Консультації, усний зворотний зв'язок від викладача під час підготовки презентації згідно індивідуального завдання	протягом семестру
4	Усний зворотний зв'язок від викладача під час тестового контролю засвоєння змістовних модулів	9-, 15-, 22-, 28-й тиждень

Самооцінювання може використовуватися як елемент сумативного оцінювання, так і формативного оцінювання.

5.4. Розподіл балів, що отримують здобувачі під час вивчення ОК (5 семестр)

Модуль 1	Модуль 2	Разом за модулі	Залік	Сума
50	50	100		100

Розподіл балів, що отримують здобувачі під час вивчення ОК (6 семестр)

Модуль 3	Модуль 4	Разом за модулі	Екзамен	Сума
35	35	70	30	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D		
60-68	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література

Основна

1. Біотехнології та біоінженерія. Вступ до фаху: навчальний посібник / О.І. Юлевич, С.І. Луговий, О.І. Каратєєва, Є.В. Баркаръ. – Миколаїв : МНАУ, 2022. – 285 с.
2. Галузі сучасної біотехнології : підручник для студентів спеціальності 162 «Біотехнології та біоінженерія» / Дігтяр С. В., Єлізаров М. О., Мазницька О. В., Никифорова О. О., Новохатько О. В., Пасенко А. В., Сакур О. А./ заг. ред. проф. Никифорова В. В. – Кременчук: ПП Щербатих О.В., 2021 – 126 с.
3. Каратєєва О. І., Юлевич О.І. Загальна біотехнологія : курс лекцій для здобувачів (короткого циклу) рівня вищої освіти ОПП «Біотехнології та біоінженерія» спеціальності 162 «Біотехнології та біоінженерія» денної форми здобуття вищої освіти / О. І. Каратєєва, О.І. Юлевич. – Миколаїв : МНАУ, 2022. – 107 с.
4. Шапран Ю.П. Біотехнологія, генна інженерія: навч.- метод. посіб. – Переяслав-Хмельницький (Київ.обл.): Домбровська Я., 2019. – 132 с.
5. Л.В. Капрельянц Теоретичні основи біотехнології: навчальний посібник – Харків : Факт, 2020. – 291 с.
6. Yu. Kolomiets, O. Klyachenko, O Subin Biotechnology. – К.: Comprint, 2022. – 420 p.
7. Glick B. R., Patten C. L. Molecular biotechnology: principles and applications of recombinant DNA. 6 th ed. – John Wiley & Sons, 2022. - 877 p.

Додаткова

8. Іншина Н. М. Біотехнологія: навч. посіб. – Суми: Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2011 – 172 с.
9. Біотехнологія та біоінженерія. Ч.1. Основи біотехнології. Рекомендації до виконання практичних робіт / В. В. Мотроненко, Т. М. Луценко, Л. М. Дронько / Електронне мережне навчальне видання – Київ КПІ ім. Ігоря Сікорського 2022. – 96 с.
10. Основи генетичної та клітинної інженерії. Частина II. Клітинні технології рослин. Лабораторний практикум [Електронний ресурс] : навчальний посібник / уклад.: І. Р. Клечак, В. М. Ліновицька, Л. О. Тітова. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. – 31 с.
11. Молекулярна біотехнологія: Методичні вказівки для виконання лабораторних робіт для здобувачів вищої освіти СВО «Магістр» освітньої спеціальності 162 – «Біотехнології та біоінженерія» денної форми навчання / Укл. О. І. Каратєєва, В. О. Мельник, О.І. Юлевич. – Миколаїв : МНАУ, 2020. – 126 с.
12. Біотехнологія з основами екології : навчальний посібник / Трохимчук І. М., Плюта Н. В., Логвиненко І. П., Сачук Р. М. – Київ : Видавничий дім «Кондор», 2019. – 304 с.

Електронні ресурси

13. Бібліотечно-інформаційний ресурс СНАУ (книжковий фонд, періодика, фонди на електронних носіях, тощо). Режим доступу: <https://library.snau.edu.ua/>.
14. Інституційний репозиторій СНАУ (наукові статті, автореферати дисертацій та дисертації, навчальні матеріали, студентські роботи, матеріали конференцій, навчальні об'єкти, наукові звіти, тощо). Режим доступу: <http://repo.snau.edu.ua/>.
15. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>

Програмне забезпечення

Програмний

пакет

Microsoft

Office

**РЕЦЕНЗІЯ НА РОБОЧУ ПРОГРАМУ (СИЛАБУС)
«ЗАГАЛЬНА ТА МОЛЕКУЛЯРНА БІОТЕХНОЛОГІЯ»**

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента гарантом або членом проєктної групи	Так	Ні	Коментар
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК	+		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають передбаченим ПРН (для обов'язкових ОК)	+		
Результати навчання за освітнім компонентом дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення	+		

Член проєктної групи ОП «Біоінженерія та біотехнологія»

А. Подгаєцький (А. Подгаєцький)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента викладачем відповідної кафедри	Так	Ні	Коментар
Загальна інформація про освітній компонент є достатньою	+		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК	+		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) дають можливість виміряти та оцінити рівень їх	+		
Результати навчання (ДРН) стосуються компетентностей студентів, а не змісту дисципліни (містять знання, уміння, навички, а не теми навчальної програми дисципліни)	+		
Зміст ОК сформовано відповідно до структурно-логічної схеми	+		
Навчальна активність (методи викладання та навчання) дає змогу студентам досягти очікуваних результатів навчання	+		
Освітній компонент передбачає навчання через дослідження, що є доцільним та достатнім для відповідного рівня вищої освіти	+		
Стратегія оцінювання в межах освітнього компонента відповідає політиці Університету/факультету	+		
Передбачені методи оцінювання дозволяють оцінити ступінь досягнення результатів навчання за освітнім компонентом	+		
Навантаження студентів є адекватним обсягу освітнього компонента	+		
Рекомендовані навчальні ресурси є достатніми для досягнення результатів навчання (ДРН)	+		
Література є актуальною	+		
Перелік навчальних ресурсів містить необхідні для досягнення ДРН програмні продукти	+		

Рецензент д.с-г.н., проф.,
професор кафедри біотехнології та хімії

А. Подгаєцький

Анатолій ПОДГАЄЦЬКИЙ